

УДК 32.002.8:327(510)

Д.С. Усов

## КОНЦЕПТ ПОЛІТИКИ В КИТАЙСЬКОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

*Метою статті є історико-політологічний аналіз основоположних аспектів концепту політики в китайському науковому дискурсі. Уперше доведено, що упровадження сумісної з деполітизацією державного управління ідеології неолібералізму забезпечило китайському партійно-політичному істеблішменту можливість використовувати інструментарій культивування колективістських стратегій у лібералізованому соціально-економічному середовищі. Сучасна політична палітра Китаю характеризується коливанням між західною та традиційною епістемологічними моделями розвитку. Теоретичні основи концепту політики в інтерпретації китайського наукового дискурсу повинні відповідати таким базовим вимогам: визначення політики мусить бути вичерпним; наукова теорія має визначати найбільш значимі ознаки політики і відрізняти політичні явища від неполітичних; природа політики повинна відображати основну сутність політичного явища, а не її основну форму.*

*Ключові слова: політична лібералізація, девелопменталізм, немарксистські течії, марксизм, державне управління, авторитаризм, функціоналізм, соціально-економічні відносини.*

DOI 10.34079/2226-2830-2024-15-40-154-163

**Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими завданнями.** Утвердження Китаю в якості одного з провідних гравців у становленні сучасної моделі системи міжнародних відносин породжує досить жваві наукові дискусії щодо витоків та особливостей феномену китайської політики. Дослідженню специфіки китайського політичного устрою присвячено чимало публікацій, однак лише деякі з них ґрунтуються на методології дискурсивних досліджень і розкривають сам процес аналізу.

З моменту відновлення китайської політичної науки як академічної дисципліни в 1980 році теоретичний базис наукової думки почав активно використовувати надбання Заходу не лише в побудові нових методологічних підходів, але й в адаптації популярних теорій модернізації 80-х років, демократичного переходу 90-х років, а також теоретичних засад політичного менеджменту ХХІ століття. Саме завдяки академічному діалогу між Китаєм і Заходом політологічній дослідницькій спільноті Китаю вдалося сформулювати власні оригінальні теорії демократії та управління.

Феномен китайської політики є складним, сформованим його унікальною історичною траєкторією, централізованим управлінням і домінуванням КПК. Незважаючи на наявність елементів політичної трансформації, головна державна управлінська структура залишається авторитарною, з обмеженим простором для інакомислення чи альтернативних політичних проявів. Розуміння цієї системи вимагає застосування теоретично виваженого підходу, який повинен враховувати як історичне коріння, так сучасну практику розвитку.

Традиційний аналіз політичної лібералізації в Китаї зосереджується на процесах виборів чи інших аспектах демократизації. Однак вони не можуть пояснити той факт, що хоча Китай залишається авторитарним, він, тим не менш, чітко реагує на дедалі різноманітніші вимоги китайського суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи основні аспекти китаїзованого феноменологічного марксизму, що сформувався внаслідок рецепції китайськими вченими ідей одного з найважливіших напрямів західної філософії XX ст., В. Кіктенко зазначає, що нині в КНР доволі велика кількість філософів критично використовують феноменологічні методи та поняття з метою подальшого розвитку марксистської теорії. Ідеї феноменологічного марксизму були не тільки досить повно осмислені китайськими філософами-марксистами, а й інкорпоровані в китаїзований марксизм (Кіктенко, 2023, с. 29).

Як зазначає О. Третяк, публічна сфера політики абсорбує ідеї та цінності сталого розвитку та надає їм всебічного поширення. Сталий розвиток пропонує політичні перспективи для невикривленої політичної комунікації на фундаментальному рівні (Третяк, 2023, с.80).

Одним з провідних напрямків сучасного політичного дискурсу КНР виступає теорія китайської винятковості (*zhongguo liwai lun*, 中国例外论). Винятковість Китаю проявляється насамперед, у вражаючих масштабах зростання міжнародного впливу країни, а також в успішному збереженні влади комуністичної партії та стабільністю політичної ситуації в країні (Cheng, 2022, с. 28).

Аналізуючи розвиток світових політичних процесів, М. Фесенко та І. Ощипок наголошують, що будь-яка сила адекватно оцінюється тільки з точки зору співвідношення з іншими силами. Умовою встановлення «розумного світового порядку» є зустрічна готовність усіх учасників сучасної системи міжнародних відносин. У цьому контексті чимало впливових учасників сучасної світової політики конструктивно використовують і розвивають ідею «розумної сили». КНР, як вважають деякі дослідники, має пріоритет у розробці і реалізації цієї ідеї в світополітичній практиці (Фесенко, 2024, с. 82).

Дослідження Цз.Чжан та І. Юй фокусується на гетерогенних дискурсивних репрезентаціях «китайської мрії» в ряді міжнародних ЗМІ в період з 2012 по 2022 рік. В результаті аналізу виявлено три основні дискурсивні стратегії (номінація, перспективізація та аргументація), на основі чого зроблено висновок, що китайська мрія є ситуативним дискурсом, а її репрезентації залежать від новинних інституцій та їхніх ідеологій, позицій і соціально-політичних систем, в яких вони базуються. Об'єктивна презентація медіа характеризується як досить фрагментарна, принаймні у випадку з медіатизованою китайською мрією в її політичному дискурсі (Zhang & Yu, 2024, с. 134).

Історичний контекст політичного розвитку в контексті правління китайських династій висвітлюється в праці Дж. Мокіра та Дж. Табелліні. Вони зазначають, що здатність підтримувати стабільність через єдність стала джерелом легітимності для династій, навіть якщо не всі з них змогли виконати цю умову (особливо Сун). Політична фрагментація, коли вона відбувалася, була нестабільною і тому неминуче мала супроводжуватися ще більшою централізацією. Стабільність і мир були нерозривно пов'язані з єдністю (Мокут & Tabellini, 2024, с. 348).

**Метою статті** є історико-політологічний аналіз основоположних аспектів концепту політики в китайському науковому дискурсі.

**Методологія.** Одним з найбільш результативних методологічних прийомів, який дозволяє розкрити сутність концепту політики в китайському науковому дискурсі є вивчення політичної історії цієї країни, оскільки майже вся історія Китаю пов'язана з

політикою, що демонструє винятково високий ступінь історичної спадкоємності. Методологія даного дослідження базується на аналізі історії політичної думки задля розуміння та наукового відображення дійсності. Поняття «концепт» стосовно політики використано для виділення об'єктів, а не ситуацій, подій чи дій, тобто в його основу покладено багатовимірність і дискретну цілісність смислу політики в певному культурному просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна політична палітра Китаю характеризується коливанням між західною та традиційною епістемологічними моделями розвитку, що зумовлюється постійним пошуком життєздатної конкурентної стратегії суспільного розвитку. Так, після неоднозначного для китайського політикуму розвитку державних інституцій у XX столітті, політичний маятник почав рішуче коливатися в бік повернення до традиційних цінностей. Стиль державної політики дедалі більше визначається історичними цінностями та переконаннями. Разом з цим партійна еліта продемонструвала виняткову здатність до адаптації й упровадження ряду західних цінностей, інститутів і практик у процесі модернізації системи державного управління. Виключна зосередженість на необхідності упровадження сучасних індустріальних практик поєднала суспільні, економічні та політичні інституції, створивши принципово новий державний світогляд - девелопменталізм. В його основу було покладено чітко вивірене використання переваг від упровадження ринкових механізмів з одночасним збереженням вертикальної інтеграції та керівної ролі партійної влади. Використовуючи соціалістичні принципи, партійне керівництво держави зуміло запровадити модель експансії капіталу без капіталізму, панування ринкових відносин без превалювання фундаменталізму вільного ринку, а також філософію неолібералізму без товарного фетишизму. Упровадження сумісної з деполітизацією державного управління ідеології неолібералізму забезпечило можливість використання важливого інструментарію культивування колективістських стратегій у лібералізованому соціально-економічному середовищі. Поява внутрішньої суспільної напруженості, що може спричинятися суперечливістю цінностей урівноважується деклараціями широкої регіональної автономії та самоврядування. Сьогодні китайський уряд категорично не хоче сприймати фундаменталістські неоліберальні погляди на розвиток вільного ринку, незважаючи на той факт, що держава користується майже всіма привілеями ринкових відносин. Всупереч базовим неоліберальним принципам, Китай принципово відстоює провідну роль держави в розвитку «ринкового соціалізму».

На відміну від більшості інших азійських країн, китайські державні інституції володіють майже необмеженою владою над суспільством, оскільки в їх руках знаходяться всі важелі та джерела фінансування і управління. Більш того, держава на протязі всього свого історичного розвитку традиційно користувалася народною пошаною і моральним авторитетом (Сао, 2019, с. 436).

Як правило, марксистський та *функціоналістський* наукові напрямки суспільного розвитку в соціальній теорії суспільного розглядаються з точки зору протилежності їх базових установок. Так, якщо марксизм ґрунтується на конфліктній моделі суспільства з акцентом на класовій боротьбі, то функціоналістський підхід фокусується на інтегруючій ролі суспільства, в якому індивіди відіграють роль важливої складової інституцій, що формують консенсус з іншими інституціями. Феномен політики аналізувався протягом всієї історії розвитку китайських династій з різних точок зору та різних позицій, що зумовило досить різновекторні інтерпретації базового поняття. На сьогодні в якості панівних можна виділити два підходи до висвітлення різних політичних поглядів: немарксистський та марксистський.

Немарксистська течія в політиці має досить древні традиції, що пов'язані з конфуціанством і ґрунтується на його прагненні до моральних цінностей, серед яких: праведність, доброзичливість, пристойність, довіра та мудрість. У цьому зв'язку показовим є вислів Конфуція: «Урядувати - значить виправляти, якщо ви управляєте правильно, то хто має бути неправильним і виправляти?» (Hu, 2002, с. 131). У руслі сформованих традицій влади конфуціанство, яке набуло статусу офіційної ідеології ще в часи правління імператора У-ді (武帝), мало вирішальний вплив на формування основ політичного менталітету китайців (Gallagher, 2024, с. 118). Прихильники підходу стверджують, що політика і мораль повинні складати основу діяльності будь-якого політичного діяча – самовиховання, сімейні стосунки, управління державою і прагнення до миру формують єдність внутрішньої і зовнішньої логіки. Розуміння політики з точки зору моралі та загальнолюдських цінностей підкреслює цілісність суспільно-політичного життя, вказує на очікування та гуманістичні вимоги людей до політики, показує масштабність мети суспільно-політичного життя, відображає моральні стандарти членів суспільства щодо політичного життя та діяльності в конкретний історичний період. Оскільки наведені погляди, по суті, містять суспільні вимоги до політичного життя поза межами реальності, їх часто вважають ідеалістичною політичною течією. Разом з цим, даний погляд на моральність політики має власні слабкі сторони: він аналізує політику з точки зору філософського дискурсу, а не соціальної реальності, пояснює її лише з точки зору «належного», що робить її «містичною і дискурсивною» (Erman & Möller, 2015, с. 221), замість того, щоб відображати соціальне і політичне життя в реалістичному ключі. Водночас її прихильники трактують політику лише на рівні абстрактних соціальних та етичних цінностей, не розкриваючи глибоко сутнісного соціального змісту, який визначається політичними цінностями.

На відміну від ідеалістів, легалісти вважали, що основним змістом китайської політики повинні стати закон і сила, що виражалися в здобутті, утриманні і розширенні політичної влади. Так, Хан Фей, який вважається засновником цього вчення, наголошував, що політика - це вміння використовувати владу, тобто метою політики є лише набуття і утримання влади, а її основним засобом є маніпулювання владою (Han, 1959).

Зведення політики до влади чи до діяльності, орієнтованої на владу, до певної міри зачіпає основний зміст концепту, водночас пояснюючи політику з точки зору її реальності. Разом з цим, наведений аналіз політики лише як похідної від сили ігнорує суспільні цінності та мораль і тому не дає відповіді на їх роль в політичній діяльності, а значить не може чітко описати соціальну мету та цілі політичного розвитку. У той же час, концепція політики сили, хоча й дає ґрунтовне пояснення основного змісту політики, вона акцентується лише на значенні політики в сенсі влади.

Сан Ят-сен, який вважається ідеологом китайської демократичної революції, визначив політику як інструмент управління державними справами: «Цілком очевидно, що з двох ієрогліфів, які означають політику, один відноситься до суспільних справ, інший – до управління» (Schiffrin, 2023, с. 73). Таке визначення сутності політики виходить з того, що основним об'єктом політичної діяльності виступають соціальні цінності (матеріальні та духовні), а змістом і способом - прийняття рішень щодо їх розподілу, причому владного, легального і примусового. Тому цей підхід вказує на зміст і способи реалізації політичного життя, але не розкриває глибинної мотивації владного розподілу суспільних цінностей, до того ж він обмежує політичну діяльність лише розподільчими відносинами.

Послідовники теократичного підходу вважали, що політика є проявом екстерналізації надприродної, надсоціальної сили. Так, за часів правління китайських

династій Цінь та Чжоу переважала ідея «божественного права царів» (наприклад, у «Книзі пісень» зазначається, що Цар Вень високий, світлий на небі править світом з Божої благодаті) (Goodman, 2006, с. 83). За часів династії Хань Донг Чжун висунув теорію «єдності неба і людини» та «взаємодії між небом і людством», стверджуючи, що «Син Неба отримує владу Неба; земля під Небом отримує владу сина Неба» (Elvin, 1985, с. 167). Виходячи з наведених постулатів, правитель фактично, втілює Бога через «абсолютний дух», що виражає сутність політики як надсоціальної, надприродної сили. Можна припустити, що такий підхід носить характер об'єктивного ідеалізму. У сучасному світі він все ще має багато відданих послідовників і залишається досить популярним у країнах, де релігія виступає духовною основою державного управління.

Політика Китаю, безсумнівно є яскравим виразом марксистської ідеології. З точки зору китайських політологів, що знайшла вираз в офіційному виданні «Енциклопедії Китаю: політична наука» («Encyclopedia of China: Political Science»), політична наука в країні розвивається за такими основними напрямками: політична теорія; китайська політика; порівняльна політика; державна політика; державне управління; міжнародна політика; методологія політичної науки. В системі базових навчальних дисциплін політичної науки у провідних вищих навчальних закладах КНР найбільш розповсюдженим є поділ на: політичну теорію, китайську політику, порівняльну політику та міжнародну політику, які визначають основний зміст політики Китаю. Розглянемо їх більш детально:

- політична теорія, включає в себе переважно класичні політичні праці теоретиків марксистського напрямку, а також теорії політичного розвитку та політичної влади, політичну філософію, політичну економію, політичну психологію, політичну соціологію, екологічну політику, а також історію та сучасну політичну думку Китаю, історію та сучасну зарубіжну політичну думку Заходу;

- китайська політика включає в себе політичну історію Китаю, політичні інститути КНР, сучасну систему державного управління КНР, партійно-державну політику КНР, особливості політичної системи соціалізму з китайською специфікою, адміністративну систему управління КНР, взаємозв'язки між демократією та розвитком КНР;

- порівняльна політика вивчає наукові методи, порівняльну політичну філософію, систему публічної політики, порівняльний аналіз політичного процесу та політичної поведінки, регіональні та національні політичні дослідження, порівняльні дослідження політичної економії, порівняльні дослідження китайської та західної політичної культури;

- міжнародна політика включає дослідження методології міжнародної політики, а також міжнародне право, міжнародні стратегічні дослідження, дипломатію, регіональну та національну політику, політичні партії у світі, міжнародні відносини, зовнішню політику КНР. Важливим напрямком виступають міждисциплінарні дисципліни: глобальна політична економія та міжнародна екологічна політика.

В історичному процесі китайської суспільної практики також досить широко представлені класики марксизму, які в рамках діалектичного та історичного матеріалізму розглядали сутність політики. До них можна віднести наступні:

- політика як соціальні відносини в суспільстві. Так згідно з вченням марксизму, людське суспільство є нічим іншим, як сукупністю людських відносин. У суспільному житті соціальні відносини людей включають економічні, політичні, культурні, етнічні, расові та інші складні соціальні зв'язки. Політичні відносини є лише одним з видів цих соціальних відносин, оскільки вони є такими ж природно соціальними і суспільними, як і всі інші відносини, в яких вони беруть участь (Marx & Engels, 2009);

- політика як концентроване вираження економічних відносин. Як специфічні суспільні відносини, політика є концентрованим втіленням економіки. Згідно з базовою методологією марксистського аналізу суспільних явищ, економіка - це відносини, до яких такі: власності на засоби виробництва; панування і підпорядкування в процесі виробництва; розподілу результатів виробництва. Вважається, що становлення і реальне функціонування політичних відносин у своїй основі визначаються особливостями економічного розвитку. При цьому владна політика втілює і відображає фундаментальні принципи економічних відносин шляхом централізації діяльності навколо певної державної інституції. У класовому суспільстві всі соціально-економічні відносини репрезентуються певними соціальними групами і тому саме класові відносини є домінуючими у політичному розвитку. Оскільки протягом соціалістичного періоду розвитку КНР робітничий клас, селянство та інтелігенція формують всі економічні відносини, то це означає, що політика також відображає інтереси цих класів (Marx & Engels, 1995).

На початку реформ і проголошення політики відкритості Ден Сяопіном було значно посилено акцентуацію на необхідності економічного зростання. Розвиваючи цю генеральну лінію, Сі Цзіньпін наголошував на превалюванні народних інтересів, вказуючи, що «інтереси народу є фундаментальною політичною позицією Комуністичної партії Китаю. Вони виступають важливим символом, який відрізняє марксистські політичні партії від інших політичних партій» (Xi Jinping, 2017, с. 40). При цьому держава і державна влада за своїм змістом є продуктом класових протиріч, вона слугує джерелом антагонізму між класовими структурами суспільства, але в соціалістичному суспільстві як держава, так і державна влада є публічною владою робітничого класу і трудового народу. Тому вважається, що первинною і фундаментальною проблемою політики є питання розподілу державної влади, яка фактично зводиться до проблеми механізмів публічного управління. Звідси слідує, що фундаментальним питанням політики є лише питання особливостей функціонування політичної влади.

Отже, згідно з фундаментальними політичними теоріями китайського наукового дискурсу та загальними вимогами до наукового визначення базових понять, теоретичні основи концепту політики повинні відповідати таким трьом необхідним умовам:

- по-перше, визначення політики мусить мати характер вичерпності, оскільки остання є наріжною умовою категоризації загальних характеристик конкретного об'єкта. Стосовно концепту політики, то вона повинна не лише узагальнювати зміст ціннісних орієнтацій, але й узагальнювати зміст фактичного рівня політичних відносин;

- по-друге, - це визначеність категорії «політика» - наукова теорія повинна визначати найбільш значимі ознаки політики і відрізнити політичні явища від неполітичних. З іншого боку, вона повинна давати широкі можливості щодо виділення специфічних характеристик політики в проміжках між певними історичними періодами;

По-третє – це природа політики, що має відображати основну сутність політичного явища, а не її основну форму, спосіб діяльності, системну форму чи зміст процесу того чи іншого політичного явища.

**Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.** Політичний розвиток сучасного Китаю дещо не узгоджується з панівними на сьогодні науковими течіями в західній політології. Теоретичні рамки політологічного аналізу, що опирається на так звану «гіпотезу раціональної людини», виявилися недостатніми з точки зору формування прогнозних оцінок майбутнього політичного розвитку Китаю. Разом з цим, застосування інструментарію дослідження, яким володіє історична політологія може вирішити не лише проблеми епістемології та методології розкриття сутності предмета,

але й онтологічний елемент політичних процесів, що відбуваються в КНР. У цьому контексті, сучасна китайська політика вважається природним генетичним продовженням китайської цивілізації, а також безперервним і єдиним процесом розвитку, що охоплює період з моменту утворення Китайської Народної Республіки. Історична політологія, яка вважається спеціальним дослідницьким підходом до розвитку сучасної китайської політики, істотно додає цій дисципліні додаткової цінності та значення.

Наведені напрямки в концептуалізації політики в китайському науковому дискурсі тяжіють до її трактування в якості ментальної спадкоємниці давньокитайської бюрократії та збереження традиції жорсткого політичного авторитаризму, що зміцнювалася протягом тисячоліть розвитку китайської цивілізації. Підтвердженням може слугувати вислів Ден Сяопіна, який зазначав, що старий Китай залишив у спадок сучасному суспільству набагато більше традицій феодальної деспотії, ніж традицій демократії та законності (Whyte, 1993, с. 517). Сучасний Китай можна представити у вигляді державницького, етнічного та ментального моноліту, що традиційно володіє потужним асиміляційним потенціалом з чітко визначеним політичним виміром.

Основними обмеженнями дослідження концептуалізації китайської політики є закритість політичної системи, майже всі важливі політичні рішення приймаються в закритому режимі. Не меншою проблемою залишається той факт, що більшість результатів наукових політологічних досліджень перед публікацією проходять через жорстку процедуру цензури. Внаслідок цього, більшість фахових джерел інформації можуть носити односторонній, тенденційний характер.

За динамічних умов зміни китайського політичного ландшафту особливу увагу слід приділити розробленню окремих теоретичних і методологічних проблем, пов'язаних із впливом посилення політичної централізації на розвиток державних інститутів, а також дослідження механізмів стійкості авторитарного режиму в умовах глобалізації політичних процесів.

### Бібліографічний список

- Кіктенко, В., 2023. Китаїзований феноменологічний марксизм: рецепція західних ідей та пошук власних теоретичних підходів, *Китаєзнавчі дослідження*, (3), pp. 21–33. DOI: 10.51198/chinesest2023.03.021.
- Третьяк, О., 2023. Сталий розвиток як концепт сучасних політичних комунікацій: відображення в публічній сфері політики, *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, (№ 15(2)), pp. 74–81. DOI:10.15421/352345 .
- Фесенко, М., 2024. Актуальні дослідження суспільних наук. В: *Стратегія «розумної сили» у світових політичних процесах*. Умань: Візаві, pp. 80–84.
- Cao, Q., 2019. Discursive construction of national and political identities in China, In: *The Routledge Handbook of Chinese Discourse Analysis*. Oxon, New York: Routledge, pp. 431–443.
- Cheng, Y. 2022. Introduction: Research Review and Questions Raised, *Nonscientific. Traditional Maps of China*, pp. 1–35.
- Elvin, M., 1985. Between the earth and heaven: Conceptions of the self in China. *The category of the person: Anthropology, philosophy, history*, pp. 156–189.
- Erman, E. and Möller, N., 2015. Political legitimacy in the real normative world: The priority of morality and the autonomy of the political, *British Journal of Political Science*, 45(1), pp. 215–233. DOI: 10.1017/S0007123413000148.
- Gallagher, M., 2024. Democracy with Chinese Characteristics: Historical and Political Transformations, *East Asian Policy*, 16(02), pp. 110–134.

- Goodman, H., 2006. A History of Court Lyrics in China during Wei-Chin Times, *Asia Major*, pp. 57–109. Available at: <<https://www.jstor.org/stable/41649914>>.
- Han, Fei, 1959. *The Complete Works of Han Fei Zi:... a Classic of Chinese Political Science*. Vol. 25. A. Probsthian.
- Hu, X., 2002. *The methodology of confucius philosophy in the analects*. California Institute of Integral Studies.
- Marx, K. & Engels, F., 2009. *Collected Works of Marx and Engels*. Beijing: People's Publishing House. 520 p.
- Mokyr, J. and Tabellini, G., 2024. Social organizations and political institutions: why China and Europe diverged, *Economica*, (91(362)), pp. 347–382. DOI: 10.1111/ecca.12508.
- Schiffrin, H., 2023. *Sun Yat-sen and the Origins of the Chinese Revolution*. Univ of California press.
- Marx, K. & Engels, F., 1995. *Selected Works*. Beijing : People's Publishing House.
- Whyte, M., 1993. Deng Xiaoping: The Social Reformer. *The China Quarterly*, 135, pp. 515-535. doi.org/10.1017/S0305741000013898.
- Xi, J.P., 2017. *Xi Jinping: The Governance of China*. Vol. 2. Beijing: Foreign Language Press.
- Zhang, J. and Yu, Y., 2024. Heterogeneous discursive representations of the Chinese Dream in international media: a corpus-assisted critical discourse analysis, *Media Asia*, 51(1), pp. 121–141. DOI: 10.1080/01296612.2023.2243051.

### References

- Cao, Q., 2019. Discursive construction of national and political identities in China, In: *The Routledge Handbook of Chinese Discourse Analysis*. Oxon, New York: Routledge, pp. 431–443.
- Cheng, Y. 2022. Introduction: Research Review and Questions Raised, *Nonscientific. Traditional Maps of China*, pp. 1–35.
- Elvin, M., 1985. Between the earth and heaven: Conceptions of the self in China. *The category of the person: Anthropology, philosophy, history*, pp. 156–189.
- Erman, E. and Möller, N., 2015. Political legitimacy in the real normative world: The priority of morality and the autonomy of the political, *British Journal of Political Science*, 45(1), pp. 215–233. DOI: 10.1017/S0007123413000148.
- Fesenko, M. and Oshchipok, I. 2024. Aktualni doslidzhennia suspilnykh nauk, In: *Stratehiia «rozumnoi syly» u svitovykh politychnykh protsesakh*. [The strategy of "smart power" in world political processes. Actual studies of social sciences: materials of the X All-Ukrainian scientific conference]. Uman: Vizavi, pp. 80-84 (in Ukrainian).
- Gallagher, M., 2024. Democracy with Chinese Characteristics: Historical and Political Transformations, *East Asian Policy*, 16(02), pp. 110–134.
- Goodman, H., 2006. A History of Court Lyrics in China during Wei-Chin Times, *Asia Major*, pp. 57–109. Available at: <<https://www.jstor.org/stable/41649914>>.
- Han, Fei, 1959. *The Complete Works of Han Fei Zi:... a Classic of Chinese Political Science*. Vol. 25. A. Probsthian.
- Hu, X., 2002. *The methodology of confucius philosophy in the analects*. California Institute of Integral Studies.
- Kiktenko, V. 2023. Kytaizovanyi fenomenologichni marksyzm: retseptsiiia zakhidnykh idei ta poshuk vlasnykh teoretychnykh pidkhodiv [Chineseised Phenomenological Marxism: Reception of Western Ideas and the Search for Own Theoretical Approaches]. *Kytaieznavchi doslidzhennia*, (3), pp. 21-33 (in Ukrainian).
- Marx, K. & Engels, F., 1995. *Selected Works*. Beijing : People's Publishing House.

- Marx, K. & Engels, F., 2009. *Collected Works of Marx and Engels*. Beijing: People's Publishing House. 520 p.
- Mokyr, J. and Tabellini, G., 2024. Social organizations and political institutions: why China and Europe diverged, *Economica*, (91(362)), pp. 347–382. DOI: 10.1111/ecca.12508.
- Schiffirin, H., 2023. *Sun Yat-sen and the Origins of the Chinese Revolution*. Univ of California press.
- Tretiak, O. 2023. Stalyi rozvytok yak kontsept suchasnykh politychnykh komunikatsii: vidobrazhennia v publichnii sferi polityky. [Sustainable development as a concept of modern political communications: reflection in the public sphere of politics]. *Filosofiia ta politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*, 15(2), pp.74-81 (in Ukrainian).
- Whyte, M., 1993. Deng Xiaoping: The Social Reformer. *The China Quarterly*, 135, pp. 515-535. doi.org/10.1017/S0305741000013898.
- Xi, J.P., 2017. *Xi Jinping: The Governance of China*. Vol. 2. Beijing: Foreign Language Press.
- Zhang, J. and Yu, Y., 2024. Heterogeneous discursive representations of the Chinese Dream in international media: a corpus-assisted critical discourse analysis, *Media Asia*, 51(1), pp. 121–141. DOI: 10.1080/01296612.2023.2243051.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2024 р.

**D. Usov**

## THE CONCEPT OF POLITICS IN CHINESE SCIENTIFIC DISCOURSE

**Purpose.** The main purpose of this study is to analyze the historical and political science aspects of the concept of politics in Chinese scientific discourse.

**Results.** The modern political palette of China is characterized by oscillations between Western and traditional epistemological models of development, which is due to the constant search for a viable competitive strategy of social development.

Understanding politics from the perspective of morality and universal values emphasizes the integrity of socio-political life, and also expresses expectations from politics, shows the scale of the goal of socio-political life, and reflects the moral standards of society members during a particular historical period. The concept of the politics of power as one of the key areas of non-Marxist theory emphasizes the meaning of politics in the sense of power, which to some extent affects the main content of the concept, highlighting the scientific phenomenon of politics in terms of its reality. At the same time, the study of politics as a derivative of power ignores social and moral values and does not reflect their role in political activity, and thus does not allow for a clear formulation of the social goal and objectives of political development.

It is advisable to characterize China's modern politics as a specific manifestation of Marxist ideology. The theoretical foundations of the concept of politics in the interpretation of Chinese scientific discourse must meet the following basic requirements: the definition of politics must be comprehensive, since the latter is the cornerstone of categorization of the general characteristics of a particular object; the definition of the category "politics" - scientific theory must identify the most significant features of politics and distinguish political phenomena from non-political ones; the nature of politics must reflect the basic essence of the political phenomenon, not its basic form.

**Scientific novelty.** For the first time, the author proves that the introduction of the ideology of neoliberalism compatible with the depoliticization of public administration has provided the Chinese party-political establishment with the opportunity to use the tools for

*cultivating collectivist strategies in a liberalized socio-economic environment. At the same time, possible social tensions that may be caused by conflicting values are balanced by declarations of broad regional autonomy and self-government.*

**Practical value.** *The use of methodological tools available to historical political science provides additional practical opportunities to highlight not only the epistemology and internal relations of the study of the concept of politics, but also to explore its ontological aspect.*

**Key words:** *political liberalization, developmentalism, non-marxist trends, marxism, public administration, authoritarianism, functionalism, socio-economic relations.*